

Duba Gyula: A szülőföldről

A szülőföldet a nyelv az anyával – anyánkkal – rokonítja. Amíg az anya az életet adó embert jelenti, a szülőföld a világnak azt a szeletét, amely életünk kezdetének színhelye volt.

Az anya és a szülőföld megítélésében egységes az emberiség, mint szinte mindenben, ami léte alapfeltételeihez tartozik. A szülőföldhöz való viszonyunk mégsem egységes. Másképp vonzódik szülőföldjéhez az, aki helyben éli le életét, belső a tájba, része lesz annak, osztozik sorsában; és más annak a kötődése szülőföldjéhez, aki sorsa alakulása folytán elhagyta azt. Elhagyta szándékosan vagy akaratlanul, kényszerből vagy önként – egyre megy. Megmarad benne a szülőföld képe, alkalmanként hallja hívását vagy üzenetét, s rendszerint olyankor vágyódik utána, amikor nehéz sora van.

Szülőföldképünket egész életünkben építjük magunkban azáltal, hogy vissza-visszatérünk hozzá, mindig újból felidézzük és kiegészítjük a képét; aztán a kész művet a sírba visszük. Ez a törvény íróemberre nem érvényes. Az író alkotó munkája – művészete – szülőföldjében gyökerezik. A gyerekkor – a szülőföld világa – munkaerkölcset, etikai tartást, közösségi értékrendet és érzelmi karaktert, tehát jellemet ad mindnyájunknak. Számomra törvényszerű tény, hogy az író szülőföldje beépül műveibe. Gyerekkorának tanulságai alkotó munkája során művészi igazságokká nemesednek, örökölt nyelvtudása stílussá csiszolódik. Írásaival akkor is óhatatlanul képviseli szülőföldjét, ha ezt nem tudatosítja; mert a művészi igényű, vallomásos szóbeli kifejezés során az indító népi közösség élettereje írói programmá és költői világképpé válik benne.

Erről számot adni írói kötelesség számára. Hűen beszámolni róla ragaszkodni hozzá – írói felelősség.